

Voorzitter

verschrikkingen van hetgeen er gebeurde na de val van Srebrenica duidelijk. Eerst waren het slechts statistieken, cijfers van het aantal slachtoffers. Nu wordt duidelijk waar het om gaat, ook nu het internationale Rode Kruis verder onderzoek verricht en meer massagraven ontdekt. Ook andere zaken worden meer en meer duidelijk. Zo werd afgelopen zondag in het VPRO-programma "Lopende zaken" een elektricien aan het woord gelaten die gedurende de gehele periode dat Dutchbat aanwezig was in Joegoslavië, in dienst was van Dutchbat. Voor hem was echter ook weer geen plaats op de lijst. Terwijl wij van de regering, zowel uit de debriefingsrapporten als uit de behandeling van de schriftelijke vragen, niets anders hebben kunnen opmaken dan dat het lokale personeel samen met Dutchbat geëvacueerd is, blijkt nu dat niet het lokale personeel, maar slechts een deel van het lokale personeel meegegaan is.

Ik vraag de regering om een brief waarin aandacht geschonken wordt aan de volgende feiten. Klopt het dat er dertig lokale medewerkers in dienst waren van Dutchbat? Waarom is daar niet over gesproken in het gehele debriefingsrapport? Waarom spreekt men slechts van negen lokale medewerkers? Is het juist dat Nederland volgens het internationale recht verantwoordelijk was voor de veiligheid van dit lokale personeel en, zo ja, waarom is daar dan niet op gelet? Hoe kan het dat de leiding van Dutchbat het lokale personeel niet heeft kunnen beschermen? Zijn daar pogingen toe gedaan? Waarom is het andere organisaties, zoals bijvoorbeeld Artsen zonder grenzen, wel gelukt om hun lokale personeel inclusief familieleden in veiligheid te brengen?

De heer **Valk** (PvdA): Ik ondersteun het verzoek van mevrouw Sipkes. Naar mijn mening is het goed om Defensie om een reactie te vragen op de bewuste uitzending van "Lopende zaken" van de VPRO. Ik voeg nog één vraag toe aan die van mevrouw Sipkes. Kan Defensie opheldering verschaffen over het beleid met betrekking tot de evacuatie van lokaal personeel? Het gaat om het beleid waarbij mensen met een VN-identiteitskaart wel geëvacueerd zouden kunnen worden, terwijl het beleid zich niet zou uitstrekken tot

degenen die niet in het bezit waren van zo'n identiteitsbewijs.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Biesheuvel.

De heer **Biesheuvel** (CDA): Voorzitter! Wij hebben de afgelopen dagen kunnen lezen dat er binnen het kabinet en blijkbaar ook binnen de regeringsfracties een plan circuleert over het verzachten van de privatiseringsplannen voor de WAO. Ik stel mij zo voor dat het kabinet er ook belang bij heeft dat de overige partijen in deze Kamer zich niet alleen oriënteren op datgene wat in de kranten of bijvoorbeeld in een vlugschrift van een van de coalitiepartijen staat. En ik stel mij ook voor dat het kabinet er belang bij heeft dat de gehele Kamer wordt geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot die WAO-wetgeving. Via u verzoek ik het kabinet om aan te geven wat precies de stand van zaken is met betrekking tot de WAO-wetgeving, maar ook om de notitie over de WAO die de regeringsfracties vanochtend hebben besproken, als bijlage bij die brief te doen.

De heer **Van Dijke** (RPF): Voorzitter! Ik sluit mij van harte aan bij het verzoek dat collega Biesheuvel heeft gedaan.

De heer **Boogaard** (groep-Nijpels): Voorzitter! Ik steun het verzoek van de heer Biesheuvel van harte; het is goed dat er nu eindelijk duidelijkheid komt over de situatie rond de WAO.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Dittrich aan de minister van Justitie, over **de vrijdelde bomaanslag op leden**

van het openbaar ministerie te Amsterdam.

□

De heer **Dittrich** (D66): Mijnheer de voorzitter! De afgelopen dagen brachten de media het bericht dat er een bomaanslag op twee officieren van justitie in Amsterdam is verijdeld door de arrestatie van twee verdachten. Die verdachten zouden met de aanslag wraak hebben willen nemen op de officieren die afspraken hebben gemaakt met een kroongetuige in een grote drugszaak. Die verdachten hadden een ontstekingsmechanisme en zij hadden al semtex besteld, volgens de berichten in de pers.

Mijn eerste vraag aan de minister is of deze berichten juist zijn. Zo ja, kan zij dan, uiteraard rekening houdend met het belang van het onderzoek, wat meer vertellen over de dreiging in deze zaak? De fractie van D66 maakt zich zorgen over de toenemende contrastrategieën vanuit de georganiseerde criminaliteit. Blijf het eerst nog bij mondelinge dreigementen en het volgen van politie- en justitiefunctionarissen, later kwamen er inbraken bij, en nu wordt blijkbaar een levensbedreigende poging niet geschuwd.

Ik merk op dat het goed werk is van politie en justitie dat de zaak tijdig is ontdekt. Weet de georganiseerde criminaliteit door dit soort intimidaties invloed uit te oefenen op de opsporing en vervolging? Hoe voorkomen wij dat politie- en justitiefunctionarissen hun werk tegen de georganiseerde criminaliteit uit angst voor intimidaties niet meer durven doen? Vindt de behandeling van de zaak in Amsterdam tegen de hoofdverdachte uit die grote drugszaak deze maand nog plaats, en zijn er goede veiligheidsmaatregelen getroffen voor personen en gebouwen?

□

Minister **Sorgdrager**: Voorzitter! Begin april zijn twee personen aangehouden die worden verdacht van het voorbereiden van een geweldsmisdrijf tegen een of meer officieren van justitie. Op dit moment loopt een gerechtelijk vooronderzoek tegen deze personen. Ik hoop dat men mij wil vergeven dat ik over het onderzoek verder geen informatie verstrek. Wel wil ik hierbij zeggen dat

Sorgdrager

wij deze zaak zeer serieus nemen en daar alle aandacht aan besteden.

Op 22 april vindt een zogenaamde pro forma zitting plaats voor de rechtbank, waarbij wordt besloten de zaak later voort te zetten en de rechtbank uiteindelijk een datum zal bepalen.

Over de beveiliging van gebouwen en personen wordt regelmatig overleg gepleegd tussen de hoofdofficier van Amsterdam en het departement. De hoofdofficier van justitie heeft mij laten weten dat de beveiliging naar zijn oordeel adequaat is. Als er meer nodig is of als de dreiging minder wordt, vindt overleg plaats en kunnen bijstellingen plaatsvinden.

Contrastrategieën van criminele groeperingen vormen een probleem waar ook de parlementaire enquêtecommissie uitgebreid aandacht aan besteedt. Ik verwijs naar hoofdstuk 2, punt 11, van haar rapport. Het is naar de mening van de commissie een serieus probleem. Dit probleem verdient ook naar mijn oordeel zeer veel aandacht. Vormen van contrastrategieën zijn intimidatie en bedreigingen. Op het ogenblik hebben dit soort strategieën gelukkig nog geen resultaten gehad. Het mag niet gebeuren dat dit soort intimidaties invloed hebben op de rechtshandhaving.

Uiteraard is de veiligheid van functionarissen die dit belangrijke werk voor ons doen, een eerste prioriteit. De ontwikkelingen maken wel duidelijk dat wij dergelijke verhalen niet moeten verwijzen naar het land der fabelen. Het gebeurt, het is gevaarlijk en wij moeten daar met z'n allen bedacht op zijn. Het mag niet voorkomen dat mensen die dit soort werk doen, om deze redenen dat werk niet meer willen doen. Wij zullen er alles aan doen om deze personen zo goed mogelijk te beveiligen.

□

De heer **Dittrich** (D66): Voorzitter! De minister heeft ook over de veiligheid van functionarissen gesproken. De laatste jaren zijn veiligheidsplannen vaker aan de orde geweest. Kunnen deze functionarissen van politie en justitie afdoende tegen dit soort acties worden beschermd?

Zijn er naar het oordeel van de minister, gelet op de ontwikkelingen in de contrastrategieën ± zij staan in

het rapport van de enquêtecommissie en schijnen toe te nemen ± verdergaande veiligheidsmaatregelen nodig dan die welke nu genomen zijn?

Als er meer rechters en officieren komen, zal er dan ook meer geld moeten worden uitgetrokken voor de veiligheid van die functionarissen? Is daar op de begroting van Justitie rekening mee gehouden? En zo nee, hoe gaan wij dat financieringsprobleem dan oplossen?

□

Minister **Sorgdrager**: Voorzitter! Ik heb in eerder verband mededelingen gedaan over beveiligingsplannen die zijn opgesteld door het openbaar ministerie. Dat gebeurde naar aanleiding van de inbraken bij een officier van justitie. Toen werden floppy's en dergelijke gestolen. Sinds die tijd is een raamwerk vastgesteld voor beveiligingsplannen binnen de rechterlijke organisatie. Op grond daarvan zijn per arrondissement beveiligingsplannen opgesteld. Deze plannen betreffen gebouwen, procedures en informatiebeveiliging. Die plannen worden geïmplementeerd; voor een groot deel zijn deze al geïmplementeerd.

Zaken zoals persoonsbeveiliging worden afgestemd op de individuele situatie. Hoe dat plaatsvindt, is een kwestie van uitvoering. Ik hoop dat mij niet kwalijk wordt genomen dat ik daarover geen verdere informatie verstrek.

Men kan zich voorstellen dat dit soort plannen ongelooflijk veel geld kosten. In de begroting voor de vernieuwing van de huisvesting van de rechterlijke organisatie (JR120) is de beveiliging van gebouwen en machinerieën opgenomen. Verder is in de begroting van het Korps landelijke politiediensten een budget opgenomen voor beveiliging van personen. Naarmate de dreiging groter wordt, zijn de bedragen die daarvoor nodig zijn hoger. Men kan zich echter voorstellen dat dit zo'n belangrijke prioriteit is dat dit in elk geval betaald moet worden. Het is duidelijk dat er meer geld voor nodig is. Wij nemen dat mee bij de begrotingsbehandeling.

□

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! Het gaat om zeer ernstige feiten die aan de orde zijn en die een

bedreiging kunnen vormen voor de goede rechtsgang. Ik wil herinneren aan de brief die de minister op 9 december 1994 aan de Kamer heeft gestuurd. Zij heeft toen ook een vertrouwelijk rapport aan de Kamer ter kennis gebracht over beveiliging bij politie, openbaar ministerie en rechters. Het college van procureurs-generaal heeft dat rapport, de aanbevelingen daaruit, overgenomen. De minister heeft toen gezegd dat zij de uitvoering van deze aanbevelingen ter hand neemt. Zij merkt op dat daarmee aanzienlijke kosten gemoeid zullen zijn, waarvoor thans nog dekking gevonden moet worden. Zij schrijft dat eind 1994. Zij heeft nu iets gezegd over de uitvoering van die aanbevelingen. Toch vraag ik haar of de plannen zoals die in het vertrouwelijke rapport staan, zijn uitgevoerd en of zij de dekking waarvan zij gewag maakt inmiddels heeft gevonden in de begroting of nog zal vinden.

□

Minister **Sorgdrager**: Voorzitter! Wat dat laatste betreft heb ik gezegd dat het voor mij een absolute prioriteit is, zeker waar het om personen gaat. Die dekking wordt dus gewoon gevonden. De heer Koekkoek maakt melding van de brief van december 1994. De aanbevelingen die in dat rapport staan, zijn uitgevoerd in fase 1 door per arrondissement beveiligingsplannen op te stellen en deze plannen worden ook per arrondissement geïmplementeerd. Op dit moment is het nog niet allemaal in de huisvesting zo gerealiseerd als in de plannen staat. Dat geldt echter wel voor de meest bedreigde locaties. Waar noodzakelijk is een permanente bewaking ingevoerd. Wij zullen in de komende tijd zoveel mogelijk alle gebouwen optimaal beveiligen. Als extra persoonsbeveiliging nodig is, zal dat binnen de begroting gevonden moeten worden en wordt dat ook gevonden.

□

Mevrouw **Kalsbeek-Jasperse** (PvdA): Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Dittrich en trouwens ook aan de minister.

De vraag aan de heer Dittrich luidt waarom dit op zichzelf ernstige feit, de dreiging naar justitie-ambtenaren toe, voor hem aanleiding is om de

Kalsbeek-Jasperse

minister naar de Kamer te halen. Ten eerste lijkt mij hier veel meer de kwaliteit van de opsporing in het geding te zijn, en dan in de positieve zin en wel aangaande de kwaliteit van de beveiliging. Zijn hem signalen ter ore gekomen dat er iets met de beveiliging mis zou zijn? Is het zo dat hij misschien weet dat de plannen van de minister, die er allemaal allang zijn, niet op schema liggen? Heeft hij signalen dat er angst is voor intimidatie? Mij is van dat alles tot op heden niets gebleken. Ik zou daar dus graag een verduidelijking over willen horen.

Ik stel dezelfde vragen aan de minister. Is haar ooit gebleken dat er angst is voor intimidatie? Heeft zij signalen ontvangen dat de onveiligheid van mensen, behalve in Amsterdam, te groot zou zijn? Of is er misschien iets mis met de plannen?

De heer **Dittrich** (D66): Voorzitter! Ik vind de berichten in de media zodanig alarmerend dat ik het nodig vind om hier vragen over te stellen, te meer daar wij als overheid werkgever zijn van de mensen in het justitie- en politieveld. Ik vind dan ook dat wij moeten laten zien dat wij echt voor hun veiligheid instaan. Zodra dit soort berichten in de media naar voren komen, vind ik het een juiste zaak om hierover vragen aan de minister te stellen.

Minister **Sorgdrager**: Voorzitter! De plannen voor beveiliging zijn naar mijn idee in orde. Ik heb daar geen klachten over gehoord. De hoofdofficier in Amsterdam heeft mij uitdrukkelijk bevestigd dat naar zijn idee de beveiliging die tot stand komt in het overleg van het departement met het betrokken parket, adequaat is. Het punt is wel dat dit soort intimidatie voor sommige functionarissen toch angstig en bedreigend is, waardoor in elk geval de discussie plaatsvindt of mensen dit soort werk wel willen gaan doen. Het is toch zo dat je van een bepaalde karakterstructuur moet zijn om je bezig te houden met de bestrijding van dit soort criminaliteit, wetende dat dit soort bedreigingen toch iets reëls zijn. Wat dat betreft wordt er veel aandacht besteed aan de begeleiding en de beveiliging van

deze mensen. Er wordt geluisterd naar vermoedens, etcetera. Er wordt zoveel mogelijk getracht signalen uit het veld op te vangen. Ik kan nooit garanderen dat het voor 100% afdoende is. Dat is ook mijn zorg. Wij proberen het natuurlijk wel zo goed mogelijk te doen.

Nu het mij zo gevraagd wordt, wil ik hier inderdaad mijn zorg uitspreken over dit soort ontwikkelingen. Wij hebben tot niet zo lang geleden gedaan alsof dit in Nederland niet plaatsvond of zou kunnen plaatsvinden. Wij zien nu dat het wel plaatsvindt. Die ontwikkeling gaat nu wel erg snel in Nederland, vind ik. Wij moeten er heel serieus op reageren met goede maatregelen, en daar ben ik mee bezig.

Vragen van het lid Rijkstra aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Justitie, over **"ultimate fight"**.

De heer **Rijkstra** (VVD): Voorzitter! Op zondag 21 april 1996 zullen in de gemeente Emmen voor het eerst in Nederland zogenaamde "kooi-gevechten" worden georganiseerd. Dat zijn gevechten tussen twee mannen in een kooi, waarbij nagenoeg geen regels gelden, er geen rustpauzes zijn en opzettelijk lichamelijk letsel mag worden toegebracht. Het gevecht is pas afgelopen als een van de vechters is uitgeschakeld, zelfs tot bewusteloosheid toe.

Minister **Sorgdrager** en staatssecretaris **Terpstra** hebben op 28 augustus 1995 op schriftelijke vragen van mij over dergelijke kooi-gevechten geantwoord dat momenteel in Nederland dergelijke gevechten niet worden georganiseerd. "Mocht dit anders worden, dan mag een actieve opstelling van de overheid verwacht worden. Eventuele maatregelen kunnen op lokaal niveau worden getroffen (...) in het plaatselijke driehoeksoverleg tussen de burgemeester, het openbaar ministerie en de politie...".

De op handen zijnde kooi-gevechten zijn voor de VVD-fractie aanleiding tot het stellen van de volgende vragen.

Zijn voor dergelijke evenementen vergunningen nodig? Waarom en op grond waarvan hebben de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Den

Bosch geen toestemming gegeven? Bent u bereid om in overleg te treden met de vandaag benoemde waarnemend burgemeester in Emmen hierover? Bent u tevens bereid om ook in Europees verband tot afspraken te komen? Wilt u het openbaar ministerie de opdracht geven om na te gaan of inzake het strafrecht tot vervolging kan worden overgegaan indien er opzettelijk letsel wordt toegebracht? Tot slot, wat zijn de resultaten van het overleg dat u gevoerd heeft met de sportwereld over dit soort uitwassen?

Minister **Sorgdrager**: Voorzitter! In Emmen geldt een meldplicht voor dergelijke evenementen. De organisator van het bewuste gevecht heeft het dan ook gemeld en er is in de driehoek over gesproken. De driehoek heeft geconcludeerd dat er geen aanleiding was om de wedstrijd vooraf te verbieden. Wel kan natuurlijk achteraf worden bekeken of er aanleiding is om strafrechtelijk in te grijpen. Je kunt zo'n evenement niet via het strafrecht vooraf verbieden.

Gevraagd wordt of ik bereid ben om het openbaar ministerie een opdracht tot vervolging te geven. Dat gaat mij op dit moment wat ver. Laten wij eerst eens bekijken wat er gebeurt en laat het openbaar ministerie indien nodig procesverbaal opmaken. Wanneer het openbaar ministerie een strafbaar feit constateert dat het vervolgen waard is en dat tot een resultaat kan leiden, dan neem ik aan dat men dan ook inderdaad vervolgt. Zo niet, dan kunnen wij altijd nog verder praten. Ik vind dat vooraf opdracht geven op dit moment niet aan de orde is.

Het probleem met een strafrechtelijke benadering is wel dat, wanneer iemand toestemming geeft tot het mishandelen van zichzelf, het strafrecht in een moeilijke positie is, omdat dit niet wederrechtelijk is. Dat is het punt bij dit soort zaken. Wanneer het gaat om zeer ernstige strafbare feiten, dan hoeft dit misschien geen belemmering op te leveren. Het hangt dus heel erg van de situatie af.

Staatssecretaris **Terpstra**: Voorzitter! De resterende vragen wil ik graag